

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת ראה

לבחור היום את אתמול

במילים הראשונות של פרשת השבוע מונחת אחת הבשורות הגדולות והמהפכניות של היהדות:
רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה (דברים, יא, כ).

הפסוק הזה הוא מפתח להבנת עקרון הבחירה החופשית שעומד בפני כל אחד ואחת מאיתנו. הגאון מוילנא מחדד בלשון הפסוק כי הדגש ניתן על כך שהקב"ה 'נותן' בפני כל אדם את הברכה ואת הקללה. נותן, בלשון הווה. לא 'נתתי' בלשון עבר.

לעיתים אנו חשים שברגע שקיבלנו את ההחלטה, בחרנו בחירה מסויימת והלכנו לאורה, המצב הופך בלתי הפיך. אי אפשר לשנות בחירות נוטעות שבחרנו. לפעמים אנו בוחרים בחירה שגויה. חוטאים, לא זהירים מספיק במצוות המוטלות עלינו. לאחר שבחרנו בחירה לא טוב יש לנו תחושה שהעסק כבר אבוד. בחרנו לא טוב ועכשיו נשאר לנו רק להצטער על כך.

פרשת השבוע מלמדת אותנו שהמחשבה הזו טעות. 'נותן'. הבחירה ניתנת בכל יום מחדש. גם אם אתמול בחרנו לא נכון, יש לנו אפשרות היום להתבונן לאחור ולבחור מחדש. יש לנו את היכולת לתקן למפרע טעויות שעשינו, באמצעות המתנה הגדולה שנקראת 'תשובה'. מתנת התשובה אינה מובנת מאליה. ברמת העיקרון כולנו מבינים שמה שנעשה כבר עשוי. כיצד ניתן לתקן רטרואקטיבית? זהו החידוש הגדול של הפסוק הפותח את הפרשה וזו משימת חיינו. להבין בכל יום מחדש כי הבחירה ניצבת בפנינו, טריה ורעננה. אל-לנו להישאר כבולים בכבלי טעויות האתמול. היום אנו יכולים לשנות גם טעויות של עבר.

הרמב"ם כותב את היסוד הגדול של הבחירה החופשית בתוך הפרקים המיוחדים להלכות תשובה. הסיבה לכך היא כאמור, כח הבחירה המדהים שנתון בידינו אינו רק על העתיד, אלא גם על העבר. אנו בוחרים בכל יום לא רק את מה שנעשה מכאן ואילך, אלא גם את האופן בו נתייחס לדברים שעשינו בעבר.

המילה הראשונה בפסוק הינה 'ראה', בלשון יחיד. גם כאן טמון עקרון חשוב המלמד אותנו את האופן בו אנו יכולים לבחור בצורה מיטבית. הרבה מהבחירות שלנו נובעות מלחצים חברתיים, מתחושות של 'מה יגידו' ו'איך יסתכלו עלי החברים'. הדרך היחידה בה ניתן לקבל החלטות מושכלות, טובות ומתאימות, היא באמצעות התנתקות מהסובב והבנה שבסופו של דבר הבחירה היא אישית, המסקנות הינן אישיות וכך גם התוצאות. 'ראה' אומר הקב"ה לכל אחד ואחת, הברכה והקללה ניצבים לפניך. לפניך בלבד. אל תתייחס למה יגידו, אל תחשוב על אלה שיעקמו את האף או לא יתחברו להחלטה שלך. החיים הם שלך, ההחלטה היא שלך והבחירה אצלך בידיים.

השבת הקרובה היא גם שבת ראש חודש אלול. חודש הרחמים והסליחות, חודש בו אנו מתכוננים לימי הדין והרחמים. פרשת השבוע מהווה הקדמה וניצבת כמורה דרך. סוף השנה, הימים הנפלאים של התשובה וההתחדשות, הם הימים בהם אנו נקראים לבחור מחדש את ההתייחסות שלנו לעבר. לכתוב מחדש את ההיסטוריה שלנו, לשוב בתשובה על מה שצריך, להתחדש ולהתרומם.

**שבת שלום וחודש טוב!
אליהו אילני**